

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Finansinspektionen och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Finansinspektionen och till vissa lagar som har samband med den (RP 38/2018 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd, enhetschef Armi Taipale, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Jouko Huhtamäki, inrikesministeriet
- chefsjurist Maarit Pihkala, Finansinspektionen
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsmannens byrå
- överinspektör Viivi Jantunen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- biträdande direktör Marko Niemelä, Skatteförvaltningen
- riskhanteringschef Riitta Alakiuttu, OP Gruppen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Företagarna i Finland rf
- Finanssiala ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om Finansinspektionen och vissa lagar som har samband med den ändras.

Målsättningen är att till behövliga delar beakta de europeiska tillsynsmyndigheternas anvisningar för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt rekommendationerna av arbetsgruppen för finansiella åtgärder, som lyder under Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD. Propositionen syftar dessutom till att säkerställa att Finansinspektionen för att kunna utföra sina uppgifter har möjlighet att utnyttja de fullgöranderapporter som Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetat. Det föreslås att informationsutbytet mellan myndigheterna ska förbättras genom nya bestämmelser om att Finansinspektionen trots sekretessbestämmel-

Betänkande EkUB 4/2018 rd

serna har rätt att lämna ut sådana uppgifter till Skatteförvaltningen och Verket för finansiell stabilitet som den har fått vid tillsynen över efterlevnaden av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Till lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism fogas en bestämmelse som ger Finansinspektionen och regionförvaltningsverket rätt att meddela föreskrifter om att rapporteringsskyldiga som står under deras tillsyn regelbundet ska lämna uppgifter om sin interna kontroll och riskhantering till Finansinspektionen och regionförvaltningsverket samt om hur uppgifterna ska lämnas. Enligt förslaget ska lagens övergångsbestämmelse ändras så att regionförvaltningsverket kan föra registret över företagstjänster och valutaväxlingsregistret tills uppgifterna kan införas i registret för övervakning av penningtvätt.

Det föreslås också att lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ändras för att samordna den finländska lagstiftningen med rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Ekonomiutskottet tillstyrker propositionen med smärre tekniska ändringar, på det sätt som närmare beskrivs i detaljmotiveringen.

Informationsutbyte mellan myndigheterna. I åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet konstateras det att ett primärt villkor för att åtgärderna ska vara effektiva är att aktörerna inom svart ekonomi kan identifieras bland dem som agerar lagligt. Propositionens syfte är att för att nå detta mål förbättra informationsutbytet mellan myndigheterna genom att föreskriva om rätt för Finansinspektionen att — trots sekretessbestämmelserna — lämna ut sådana uppgifter till Skatteförvaltningen och Verket för finansiell stabilitet som den har fått vid tillsynen över förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Dessutom föreslås Finansinspektionen få rättigheter att utnyttja de fullgöranderapporter som Enheten för utredning av grå ekonomi utarbetat.

Ekonomiutskottet konstaterar att myndigheternas skyldighet att undersöka kundernas fullgörande av sina offentliga skyldigheter exempelvis när tillstånd beviljas eller vid tillsyn samt ett effektivt informationsutbyte mellan myndigheterna i sammanhanget intar en central roll när det gäller att identifiera svart ekonomi. Tillsynens effektivitet kan främjas genom elektroniska arbetsredskap för att lämna information och genom tydlighet i lagstiftningen. Ekonomiutskottet ställer sig bakom den föreslagna regleringen och anser att den stöder de nämnda målen. Att utveckla bestämmelserna om informationsutbyte och digitalisera informationsutbytet mellan myndigheterna anses lindra företagarnas administrativa börda, eftersom de uppgifter som behövs för tillsynen kan fås direkt av andra myndigheter genom en elektronisk tjänst för fullgöranderapport och den som övervakas behöver inte själv lämna intyg och andra myndighetsuppgifter till Finansinspektionen.

Betänkande EkUB 4/2018 rd

Att beakta offentlig medierapportering. Det föreslås också att lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (nedan kallad *penningtvättslagen*) ska kompletteras (lagförslag 5) med en bestämmelse där de europeiska tillsynsmyndigheternas anvisningar om att utnyttja så kallad negativ medierapportering vid riskbedömningar beaktas. I samma lag föreslås också ändringar för att bestämmelsen ska motsvara rekommendationerna från OECD:s arbetsgrupp för finansiella åtgärder (FATF). Den anmälningsskyldiga ska i fortsättningen kunna utnyttja uppgifter från olika källor om kunderna eller deras verkliga förmånstagare för att upprätta och förvalta en riskbedömning. Uppgifterna kan användas också för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism och för att fullgöra den rapporteringsskyldighet och utredningsskyldighet som avses i penningtvättslagen.

Utskottsbehandlingen av propositionen har aktualiserat faktorer av vilka vissa talar för den föreslagna regleringen och vissa talar mot den.

Misstankar om penningtvätt är i många avseenden en betydande faktor som inverkar på kundens ställning. En av de mest betydande är att inlåningsbanken får vägra öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner och att tillhandahålla betaltjänster i anslutning till kontot endast av skäl som hänför sig till penningtvättslagen och uppfyllande av vissa av Finlands internationella förpliktelser. Ekonomiutskottet hänvisar till vad det sade i samband med behandlingen av lagstiftningen om betalkonto med grundläggande funktioner (EkUB 23/2016 rd — RP 123/2016 rd), dvs. att betalkonto och redskap för att använda det är tjänster som det är svårt att klara sig utan i samhället. Riskbedömningen påverkar också oundvikligen vilka tjänster kredit- och finansinstitut erbjuder kunderna och på vilka villkor.

Utskottet inskräpper att den aktuella lagstiftningen gäller anteckningar som kredit- eller finansinstitut gör om sina kunder och inte ett särskilt missbruksregister. Gränsdragningen mellan dessa två verkar på grundval av erhållen utredning vara ett centralt element vid bedömningen av den legislativa balansen mellan å ena sidan kredit- eller finansinstitutens skyldighet i fråga om anmälning och kundkontroll och å andra sidan skyddet för kundernas integritet och rättssäkerhet.

Utskottet vill påpeka att den föreslagna regleringen lämnar några även väsentliga faktorer delvis oklara, såsom hur länge de i bestämmelsen avsedda på medierapportering baserade anteckningarna kan förvaras eller hur det ska förfaras när Datasekretessnämnden, som är det nationella organ som har beviljat undantag i fråga om registerföring, dras in. Vilken status ska tillstånd beviljade av den indragna nämnden ha i fortsättningen och vilken juridisk referensram ska sådana undantag ha överhuvudtaget? Enligt utredning till utskottet pågår beredning av lagstiftning i frågan i statsrådet. Innehållet i den kommande regleringen är ännu inte känd i detalj, men enligt erhållen utredning blir bristerna i den nu aktuella lagstiftningen i många avseenden korrigerade när den övriga lagstiftningen kompletteras. Ekonomiutskottet hänvisar till det lagstiftningspaket om dataskydd som är aktuellt i riksdagen (RP 9/2018 rd) och betonar vikten av att lagberedningen är samordnad så att konsekvens i lagstiftningen kan garanteras.

Efter att ha övervägt de framförda synpunkterna har ekonomiutskottet beslutat tillstyrka regleringen i propositionen och anser att den är i god balans mellan den anmälningsskyldigas skyldigheter och intressena hos den kund som är föremål för anteckningarna. Ekonomiutskottet har i sina överväganden särskilt betonat att bestämmelsen har placerats uttryckligen i den lag som gäller

Betänkande EkUB 4/2018 rd

förhindrande av penningtvätt och terrorism och att ordalydelsen i bestämmelsen tydligt visar att det handlar om en riskbedömning med kundens profil som objekt uttryckligen med förhindrande av penningtvätt och terrorism som kontext. Det gäller således inte en allmän bestämmelse om profilering av kunden. Ekonomiutskottet vill påminna om att exempelvis arrangemang som leder till fördelaktig beskattning inte enbart indikerar olagliga rättshandlingar, liksom inte heller polis-anmälan, förundersökning eller åtalsprövning genast innebär skuld. Profilen av kunden är alltid baserad på en helhetsbedömning där en bred uppsättning kriterier som analyserar kundens verksamhet beaktas.

Ekonomiutskottet anser det viktigt att den aktuella bestämmelsen tolkas med särskilt beaktande av informationskällans trovärdighet och tillförlitlighet. Propositionen åskådliggör — om än snävt — Europeiska tillsynsmyndighetens riktlinjer (JC 2017 37) om hur trovärdigheten i fråga om nyheter som gäller kunden ska bedömas. Faktorer som ska beaktas är bland annat informationskällans kvalitet och oberoende samt hur ihärdigt anklagelserna framförs.

Fortsatt beredning. Ekonomiutskottet anser att den föreslagna regleringen stöder förutsättningarna för en rättvis konkurrens genom att göra det svårare för företagare som försummar sina lagfästa skyldigheter att bedriva verksamhet i finansbranschen. Det är möjligt att EU:s nya dataskyddslagstiftning kräver ändringar i penningtvättslagen och lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Det behovet bör bedömas närmare i samband med det nationella genomförandet av ändringarna i direktivet avseende åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism (direktiv (EU) 2015/849).

DETALJMOTIVERING

3. Lag om ändring av 6 och 12 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. Syftet med fullgöranderapporter. I den aktuella propositionen har man ännu inte kunnat beakta effekterna av lagstiftningen om indrivningsverksamhet eftersom lagstiftningen i fråga (EkUB 3/2018 rd — RP 206/2017 rd) fortfarande var under behandling i riksdagen när propositionen lämnades. Därför ska i 6 § punkten om leverantörer av kombinerade resetjänster vara 22 punkt, punkten om bedrivande av indrivningsverksamhet 23 punkt och punkten om Finansinspektionens uppgifter 24 punkt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1, 2 och 4—9 i proposition RP 38/2018 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 3 i proposition RP 38/2018 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottet ändringsförslag

1

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 71 § 1 mom. 15 punkten, sådan den lyder i lag 446/2017, och
fogas till lagen en ny 20 b § och till 71 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrad i lagarna 752/2012, 611/2014, 651/2014, 1198/2014, 505/2015, 1442/2016, 520/2016, 446/2017 och 1071/2017, nya 16 och 17 punkter som följer:

20 b §

Rätt att få uppgifter av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag

Finansinspektionen har trots sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om hur tillsynsobjekt, andra finansmarknadsaktörer och personer som Finansinspektionen med stöd av sina uppgifter enligt 3 § utövar tillsyn över sköter sina registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut samt uppgifter om tillsynsobjektets verksamhet, ekonomi och kopplingar.

Om tillsynsobjektet eller någon annan finansmarknadsaktör eller person som Finansinspektionen med stöd av sina uppgifter enligt 3 § utövar tillsyn över är en juridisk person, har Finansinspektionen förutom om den juridiska personen rätt att få uppgifter också om verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och ersättare i styrelsen, förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän, andra som hör till den högsta ledningen samt den som direkt eller indirekt innehar minst en tiondel av aktierna i ett aktiebolag eller den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag. Finansinspektionen har dessutom rätt att få uppgifter om företag eller sammanslutningar som ska registreras enligt 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och som har direkt eller indirekt koppling till de personer som avses ovan.

Finansinspektionen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom., om de behövs för att

- 1) utreda om en ägare, styrelsemedlem, verkställande direktör eller anställd hos ett tillsynsobjekt, någon annan finansmarknadsaktör eller person som Finansinspektionen med stöd av sina uppgifter enligt 3 § utövar tillsyn över har den tillförlitlighet som lagen förutsätter,

- 2) förhindra marknadsmissbruk,

- 3) förhindra penningtvätt eller finansiering av terrorism,

Betänkande EkUB 4/2018 rd

4) utreda tillförlitligheten hos uppgifter som gäller grundande av tillsynsobjektet, någon annan finansmarknadsaktör eller person som Finansinspektionen med stöd av sina uppgifter enligt 3 § utövar tillsyn över, eller deras ägarstruktur,

5) trygga den rätt att få uppgifter som avses i 21 §,

6) övervaka att uppgiftsskyldigheten enligt värdepappersmarknadslagen fullgörs,

7) trygga finansmarknadens stabilitet, placerar- och kundskyddet och de försäkrade förmånerna.

Finansinspektionen har rätt att få de uppgifter som avses i 1 mom. avgiftsfritt. Uppgifterna kan överlämnas till Finansinspektionen genom teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt sätt.

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

15) de myndigheter som avses i 7 kap. 1 § 1 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och den advokatförening som avses i 2 mom. i samma paragraf när informationen är nödvändig för att förhindra och avslöja penningtvätt och finansiering av terrorism,

16) Skatteförvaltningen när sådan information som kommit fram vid tillsynen över efterlevnaden av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är av betydelse för Skatteförvaltningens tillsyn över fullgörandet av de skyldigheter som anges i 17 a—17 d § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995),

17) Verket för finansiell stabilitet när sådan information som kommit fram vid tillsynen över efterlevnaden av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism är av betydelse för verkets fullgörande av de skyldigheter i anslutning till utbetalning av insättningsgarantiersättningar som anges i 5 kap. i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag

om upphävande av lagen om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (923/2017).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 6 och 12 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 21 punkten och 12 § 1 mom., sådana de lyder, 6 § 1 mom. 21 punkten i lag 454/2017 och 12 § 1 mom. i lag 645/2015, samt

fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1413/2016, 1419/2016, 1159/2016, 454/2017 och 1112/2017, nya 23 och 24 punkter som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

21) utredning av de uppgifter som avses i 5 a, 8 och 19 § i lagen om fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler (1075/2000),

Betänkande EkUB 4/2018 rd

22) skötsel av de uppgifter som avses i 14, 17 och 18 § i lagen om leverantörer av kombinerade resetjänster (921/2017),

23) uppgifter som avses i 9, 10 och 17 § i lagen om registrering av aktörer som bedriver in-drivningsverksamhet (/2017),

24) utförande av de uppgifter som anges i 20 b § i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

12§

Behandling av personuppgifter och rätt till insyn

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i dataskyddslagen (/) och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Denna lag träder i kraft den
först den 1 juli 2018.

20 . Lagens 6 § 1 mom. 22 punkten träder dock i kraft

4.

Lag

om ändring av 15 kap. 18 § i kreditinstitutslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kreditinstitutslagen (610/2014) 15 kap. 18 § 1 mom. som följer:

Betänkande EkUB 4/2018 rd

15 kap.

Förfaranden vid kundtransaktioner

18 §

Kundkontroll

Ett kreditinstitut och ett företag som hör till kreditinstitutets finansiella företagsgrupp ska ha kännedom om sina kunder. Ett kreditinstitut och ett företag som hör till dess finansiella företagsgrupp ska dessutom känna till kundens verkliga förmånstagare och den person som handlar för kundens räkning, samt vid behov kontrollera dennes identitet. Ett kreditinstitut och ett företag inom dess finansiella företagsgrupp får inte tillhandahålla sina kunder anonyma konton eller bankfacken. När skyldigheterna enligt detta moment fullgörs kan system som avses i 2 mom. nyttiggöras.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 1 kap. 6 §, 3 kap. 1 § 1 och 2 mom., 3 § 1 mom. och 2 mom. 1, 3 och 6 punkten, 4 § 1 mom., 5 § 5 mom., 7 § 5 mom. och 12 §, 4 kap. 1 § 1 mom. och den finska språkdräkten i 2 mom., 4 § 3 mom., 5 kap. 5 § 5 mom., 8 kap. 1 § 2 mom. och 3 § 2 mom. 3 punkten samt 9 kap. 1 § 1 mom. och 8 § 3 mom., samt

fogas till 9 kap. 6 § ett nytt 2 mom. som följer:

Betänkande EkUB 4/2018 rd

1 kap.

Allmänna bestämmelser

6§

Verkliga förmånstagare i utländska trustar

Med en utländsk trusts verkliga förmånstagare avses en fysisk person som utövar faktiskt bestämmande inflytande i trusten och som är trustens eller en liknande juridisk konstruktions

- 1) instiftare eller eventuellt av denne tillsatta beskyddare,
- 2) förvaltare, eller
- 3) förmånstagare.

Utöver det som föreskrivs i 1 mom. betraktas som verkliga förmånstagare också andra fysiska personer som ytterst utövar bestämmande inflytande över en utländsk trust eller liknande juridisk konstruktion genom direkt eller indirekt ägande eller på något annat sätt.

3 kap.

Kundkontroll

1 §

Kundkontroll och riskbaserad bedömning

En rapporteringsskyldig som inte kan vidta i detta kapitel föreskrivna åtgärder för kundkontroll får inte etablera kundförhållanden, genomföra transaktioner eller upprätthålla affärsförhållanden. En rapporteringsskyldig som är ett kreditinstitut får inte heller genomföra betalningstransaktioner via ett betalkonto om den inte kan vidta åtgärder för kundkontroll. Den rapporteringsskyldiga ska också bedöma om den behöver lämna en rapport om tvivelaktiga transaktioner i anslutning till fallet. Den rapporteringsskyldiga ska avbryta åtgärderna för kundkontroll om den med fog bedömer att åtgärderna äventyrar lämnandet av rapporten om tvivelaktiga transaktioner.

Den rapporteringsskyldiga ska vid bedömningen av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i anknytning till kundförhållandet beakta de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förenade med nya och befintliga kunder, länder och geografiska områden, produkter, tjänster och transaktioner samt distributionskanaler och tekniker (*riskbaserad bedömning*).

Betänkande EkUB 4/2018 rd

3 §

Uppgifter om kundkontroll och bevarande av uppgifterna

Den rapporteringsskyldiga ska ha aktuella och relevanta uppsättningar av alla handlingar och uppgifter som gäller kundkontroll och kundens affärstransaktioner. Uppgifterna ska bevaras på ett tillförlitligt sätt i fem år från det att ett fast kundförhållande har upphört. När det är fråga om en tillfällig transaktion enligt 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten eller 2 mom. i den paragrafen ska uppgifter om kundkontroll bevaras i fem år från det att transaktionen har slutförts.

Av kundkontrolluppgifterna ska följande bevaras:

1) namn, födelsetid personbeteckning och adress,

3) juridiska personers fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet samt vid behov bolagsordning,

6) namn, födelsetid och personbeteckning för verkliga förmånstagare och vid behov en närmare beskrivning av ägar- och kontrollstrukturen,

4 §

Inhämtande av uppgifter om kunder samt fortlöpande uppföljning och utredningsskyldighet

De rapporteringsskyldiga ska inhämta uppgifter om sina kunders verksamhet, arten och omfattningen av deras affärsverksamhet och grunderna för att en tjänst eller produkt används. De rapporteringsskyldiga får utnyttja uppgifter från olika uppgiftskällor om kunderna eller deras verkliga förmånstagare för att upprätta och förvalta den riskbedömning som gäller kunderna, för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism samt för att fullgöra den rapporteringsskyldighet och utredningsskyldighet som avses i denna lag. De rapporteringsskyldiga ska fästa särskild vikt vid uppgiftskällans trovärdighet och tillförlitlighet. Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad *dataskyddsförordningen*, och i dataskyddslagen (/).

5 §

Särskild identifieringsskyldighet i anslutning till försäkringsprodukter

Kreditinstitut och finansiella institut ska senast vid utbetalningen eller när försäkringen helt eller delvis överförs utreda om förmånstagaren i en livförsäkring eller någon annan placeringsförsäkring är en person i politiskt utsatt ställning. Om en försäkring eller dess förmånstagare är förknippad med en större risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism än normalt, ska en anställd vid kreditinstitutet eller det finansiella institutet dessutom underrätta institutets ledning om saken

Betänkande EkUB 4/2018 rd

före utbetalningen av försäkringsersättningen och iakttä bestämmeiserna om skärpta åtgärder för kundkontroll. Kreditinstitut och finansiella institut ska bedöma om de behöver lämna en rapport om tvivelaktiga transaktioner.

7 §

Fullgörande av skyldigheter i fråga om kundkontroll för den rapporteringsskyldigas räkning

Tillsynsmyndigheten kan anse att villkoren i fråga om tredje parter i denna paragraf är uppfyll-
da, om

1) den rapporteringsskyldiga får uppgifterna av en tredje part som hör till samma koncern som den rapporteringsskyldiga eller till någon annan finansiell sammanslutning,

2) koncernen eller en annan finansiell sammanslutning iakttar sådana interna och för koncernen eller sammanslutningen gemensamma förfaranden för kundkontroll, för bevarande av kunduppgifter och för förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism som motsvarar bestämmelserna i denna lag,

3) tillsynsmyndigheten i hemstaten för koncernens eller en annan finansiell sammanslutnings moderbolag övervakar att 2 punkten följs, och

4) koncernen eller en annan finansiell sammanslutning i sina förfaranden för förhindrande och avslöjande av penningtvätt och av finansiering av terrorism på ett adekvat sätt har beaktat den riskhantering och riskminimering som gäller högriskstater för penningtvätt och finansiering av terrorism.

12 §

Skärpta åtgärder för kundkontroll vid korrespondentförbindelser

Om ett kreditinstitut eller finansiellt institut ingår avtal om skötsel av betalningar och andra uppdrag (*korrespondentförbindelse*) med ett kreditinstitut eller finansiellt institut i ett land utanför EES-staterna, ska institutet före avtalsslutet inhämta tillräckliga uppgifter om det kreditinstitut eller finansiella institut som är motpart för att sätta sig in i dess affärsverksamhet.

Kreditinstitutet eller det finansiella institutet ska göra en bedömning av motpartens anseende, kvaliteten på den tillsyn som motparten utövar och motpartens åtgärder för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Kreditinstitutets eller det finansiella institutets högsta ledning ska godkänna att korrespondentförbindelsen inleds. Avtalet ska uttryckligen avse genomförande av åtgärderna för kundkontroll och lämnande av relevanta uppgifter om dessa åtgärder, på begäran, till det kreditinstitut eller finansiella institut som är motpart.

Ett kreditinstitut eller finansiellt institut får inte inleda eller fortsätta en korrespondentförbindelse med ett institut som är en brevlådebank eller vars konton brevlådebanks kan använda.

Om värdepappersföretag, betalningsinstitut, fondbolag, AIF-förvaltare eller försäkringsbolag ingår avtal om arrangemang som motsvarar arrangemangen enligt 1 mom., ska denna paragraf iakttas.

Om ett kreditinstitut eller finansiellt institut tillåter att payable-through-konton används ska det säkerställa att det kreditinstitut eller finansiella institut som är motpart

Betänkande EkUB 4/2018 rd

- 1) har identifierat de kunder som har direkt tillgång till kreditinstitutets eller det finansiella institutets konto, och
- 2) på begäran förser det med relevanta uppgifter som gäller kundkontroll.

4 kap.

Rapporteringsskyldighet, tystnadsplikt och avbrytande av transaktioner

1 §

Skyldighet att rapportera tvivelaktiga transaktioner

Efter att ha fullgjort utredningsskyldigheten enligt 3 kap. 4 § 3 mom. ska en rapporteringsskyldig utan dröjsmål till centralen för utredning av penningtvätt enligt lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) rapportera tvivelaktiga transaktioner och misstanke om finansiering av terrorism. Tvivelaktiga transaktioner ska rapporteras oavsett om en kundrelation har etablerats eller avböjts och om transaktionen har utförts, avbrutits eller avböjts.

4 §

Tystnadsplikt och undantag från tystnadsplikten i fråga om tvivelaktiga transaktioner

Trots tystnadsplikten enligt 1 mom. får en rapporteringsskyldig informera om rapportering enligt 1 § till sådana rapporteringsskyldiga som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 1 och 2 punkten och har fått koncession i Finland eller i en annan EES-stat, när de medverkar i en enskild transaktion som hänför sig till den kund och den transaktion som rapporten avser. Informationen får också under samma förutsättningar lämnas ut till en rapporteringsskyldig enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten som har beviljats koncession i någon annan stat än en EES-stat, om mottagaren av informationen har skyldigheter som motsvarar skyldigheterna enligt denna lag och fullgörandet av skyldigheterna övervakas och mottagaren dessutom har sådana skyldigheter i fråga om skydd för personuppgifter som motsvarar skyldigheterna i dataskyddsförordningen.

Betänkande EkUB 4/2018 rd

5 kap.

Registret för övervakning av penningtvätt

5 §

Tillförlitlighet

Regionförvaltningsverket har, trots sekretessbestämmelserna, rätt att avgiftsfritt av myndigheter och aktörer som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om hur den som ansöker om registrering sköter sina registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut samt sådana uppgifter om sökandens verksamhet, ekonomi och kopplingar som behövs för utredning av den tillförlitlighet som avses i denna paragraf, för avregistrering enligt 6 § eller för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism.

8 kap.

Administrativa påföljder

1 §

Ordningsavgift

Finansinspektionen ska också påföra den en ordningsavgift som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) i strid med artiklarna 4—6 i förordningen om information om betalaren utelämnar uppgifter som krävs om betalare eller betalningsmottagare,

2) i strid med artikel 16 i den förordning som nämns i 1 punkten försummar sin skyldighet att se till att uppgifterna bevaras,

3) i strid med artikel 8 eller 12 i den förordning som nämns i 1 punkten underlåter att genomföra effektiva riskbaserade förfaranden, eller

4) försummar sin skyldighet enligt artikel 11 i den förordning som nämns i 1 punkten att skapa förfaranden som gör det möjligt att upptäcka de uppgifter om betalare eller betalningsmottagare som saknas eller sin skyldighet enligt artikel 12 i den förordningen att fastställa riskbaserade förfaranden för att verkställa, avvisa eller avbryta medelöverföringar när uppgifterna om dem är bristfälliga.

Betänkande EkUB 4/2018 rd

3 §

Påföljdsavgift

Finansinspektionen ska också påföra den en påföljdsavgift som uppsåtligen eller av oaktsamhet

3) allvarligt, upprepade gånger eller systematiskt underlåter att inrätta de riskbaserade förfaranden som förutsätts i artikel 8 eller 12 i den förordning som nämns i 1 punkten, eller

9 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Utbildning och skydd för anställda samt anvisningar

Genom att se till att de anställda får utbildning ska en rapporteringsskyldig säkerställa att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Den rapporteringsskyldiga ska utse en person i sin ledning som vid den ansvarar för att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Den rapporteringsskyldiga ska också utse en person som ansvarar för den interna kontrollen över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, om det är motiverat med tanke på den rapporteringsskyldigas storlek och art. Om den rapporteringsskyldiga hör till en koncern eller en annan finansiell sammanslutning ska den dessutom iaktta koncernens eller sammanslutningens interna förfaranden och anvisningar för att säkerställa att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas. Dessa interna förfaranden i en koncern eller en annan finansiell sammanslutning ska omfatta minst

1) metoder och förfaranden för informationsutbyte inom gruppen om kundkontroll och hantering av risker för penningtvätt och finansiering av terrorism,

2) bestämmelser på koncernnivå som gäller koncerninternt informationsutbyte om kunder, konton och transaktioner för att övervaka och kontrollera att regleringen iakttas i syfte att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, inklusive uppgifter om och en bedömning av transaktioner eller andra åtgärder som avviker från det normala,

3) tillräckliga åtgärder för att trygga uppgifternas sekretess och användning, inklusive åtgärder som syftar till att säkerställa den tystnadsplikt som avses i 4 kap. 4 §.

Betänkande EkUB 4/2018 rd

6§

Bemyndigande att meddela föreskrifter

Finansinspektionen och regionförvaltningsverket får meddela föreskrifter om att rapporteringsskyldiga som står under deras tillsyn regelbundet ska lämna uppgifter om sin interna kontroll och riskhantering med avseende på förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism till Finansinspektionen och regionförvaltningsverket samt om hur uppgifterna ska lämnas.

8§

Övergångsbestämmelser

Den som när denna lag träder i kraft är införd i registret över företagstjänster eller i valutaväxlingsregistret ska inom sex månader efter det att lagen har trätt i kraft göra en ansökan enligt 5 kap. 3 § om införande i registret för övervakning av penningtvätt. Regionförvaltningsverket för registret över företagstjänster och valutaväxlingsregistret fram till den 30 juni 2019 med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Denna lag träder i kraft den
den 1 juli 2019.

20 . Lagens 5 kap. 5 § 5 mom. träder dock i kraft först

6.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) 4 § 4 mom. som följer:

Betänkande EkUB 4/2018 rd

4 §

Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter

De uppgifter ur penningtvätsregistret som centralen erhållit får oberoende av sekretessbestämmelserna användas och lämnas ut endast för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fått eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. Centralen för utredning av penningtvätt får lämna ut uppgifter också utan begäran. Dessutom får uppgifter lämnas ut till utrikesministeriet för skötsel av uppgifter enligt 9 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism och till utmätningsmannen för skötsel av uppgifter enligt 14 § i den lagen och uppgifter enligt 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967). Uppgifter får lämnas ut också till en behörig tillsynsmyndighet och en advokatförening som avses i lagen om förhindrade av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om den uppgift som lämnas ut är nödvändig för att den behöriga tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen ska kunna utföra de uppgifter som avses i den lagen. Sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i detta moment fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt. Uppgifter som avses i detta moment får lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form.

Denna lag träder i kraft den

20 .

7.

Lag

om ändring av 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967) 2 b § 3 mom., sådant det lyder i lag 504/2015, som följer:

Betänkande EkUB 4/2018 rd

2 b §

— — — — —
Rapporteringsskyldiga som avses i 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) ska trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ meddela utmätningssmannen sådana i 3 kap. 66 § i utsökningssbalken avsedda uppgifter som de har om fysiska eller juridiska personer som avses i 1 mom. i denna paragraf. Bestämmelser om skyldigheten för utomstående och myndigheter att lämna ut uppgifter till utmätningssmannen finns i 3 kap. 64—68 § i utsökningssbalken.
— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 39 § i lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 39 § 1 mom., sådant det lyder i lag 612/2014, som följer:

39 §

Kundkontroll

Ett betalningsinstitut ska ha kännedom om sina kunder. Betalningsinstitutet ska identifiera kundens verkliga förmånstagare och de personer som handlar för kundens räkning, samt dessutom vid behov verifiera deras identitet. Betalningsinstitutet får inte tillhandahålla sina kunder anonyma konton. När skyldigheterna enligt detta moment fullgörs kan system som avses i 2 mom. nyttiggöras.
— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 1 kap. 3 § i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om myndigheten för finansiell stabilitet (1195/2014) 1 kap. 3 § 1 mom. 12 punkten underpunkt f som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

12) ersättningsberättigade insättningar andra insättningar än
f) insättningar som ägs av en person vars identitet inte kan utredas i enlighet med 3 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017),

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 25.4.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen blå
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Eero Lehti saml

Betänkande EkUB 4/2018 rd

medlem Markus Lohi cent
medlem Martti Mölsä blå
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Ville Skinnari sd
ersättare Juhana Vartiainen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.